

Herminamező

Sötétedéskor érek a házhoz. Vállamon oldaltáska, lassan megyek felfelé a másodikra. A kulcsot a zárba teszem, úgy tudom csak elforgatni, ha bal kézzel kicsit megemelem az ajtót. Belépek az előszobába, szűrős hipószag, nemrégén mehetett el a takarítónő. Ki akarom próbálni, milyen lenne újra itt élni. A kabátot felakasztom, a bakancsomat a cipősszekrénybe teszem. Jólesik, hogy mindennek megvan a helye.

Tizenegy éves voltam, amikor anyámmal ideköltöztünk, a fehér falakból áradt a friss festékszag. Ez volt az első hely, ahol jól éreztem magam. Miután apám elhagyott minket, albérletből albérletbe jártunk. Esténként, imádkozás után elmondtam a sorrendet. Felsőerdősor, Paulay, Izabella, Hegedű, Csengery. Valamelyiket mindig kifejejtettem. Az Izabellát soha, azt utáltam a legjobban. A szemközti ház faláról szakállas férfifej vigyorgott. Láttam, ha az íróasztalomnál ültem, ha az ágyamban feküdtem. Két szarv állt ki a fejéből, olyan volt, mint egy ördög. Amikor elmondtam anyámnak, ideges lett. Végre talált egy olcsó lakást, nem fog elköltözni egy szobor miatt. Kértem, aludjon velem, de rázta a fejét. Az ágyamra ült. Azért ilyen félelmetes, hogy elűzze a rossz embereket, nyugtatgatott. Pár hónapig laktunk csak ott, mert kiderült, a bútorok mögött penészesek a falak.

Teát készítek, a kádba vizet engedek, egyedül anyám hálószobájába nem megyek be. Hideg van, begyújtom a konvektort, elsőre belobban. Égett por szaga, egy éve nem volt bekapcsolva, gyorsan szellőztetek. Anyám holmijait nézem. Leginkább könyvek. Művészeti albumok, katalógusok, egy egész fal Taschen. Jobbra zongora, balra kanapé. Ez volt az én helyem, mindig itt feküdtem. Az ablakból a gesztenyefára láttam, szerettem, ahogy a nap átsütött a lombján. Anyám a fotelban ült, most is látom, felhúzott lábbal olvas, vörös haja laza kontyban, mellette üveg pohárban kávé. Kesztyűt visel, levágott ujjú, horgolt csipkekesztyűt. Finoman vakarja a kézfejét, körmével épp csak hozzáér. Aztán erősebben, több ujjal, közben olvas, oda sem figyel. A csipkét a bőréhez dörzsöli, hallom a sercegést. Feláll, a száradt szarudarabkák a szoknyájáról a szőnyegre hullnak. A kesztyűt leveszi, a keze véres.

Anyám menekült az érintésektől. Iskolába menet, ha megfogtam a kezét, pár lépés után kifújta az orrát, ivott egy korty vizet, és zsebre tette. Ha megöleltem, hamar kiszabadította magát, szinte észrevétlenül csusszant ki a karjaim közül. Esténként felkapcsolta a földgömböt, betakart, adott két puszit. Egyszer átkulcsoltam a nyakát, minden erőmmel belé csimpaszkodtam. Felegyenesedtem, próbált kibújni a szorításomból, nem engedtem. Elég volt, kiáltotta, és letépte magáról a kezemet. Puhára estem. A nyakát fogta, mindkét oldalon három-három karmolásnyom, kettő vérzett is. Nem kiabált. Nagy levegőt vett, ügyetlenül meg-

simogatta a fejem, azt mondta, ideje aludni, és kiment a szobából. Az ujjam lüktetett, bevettem a számba. A nyelvem hegyével kipiszkáltam valamit a körmöm alól. Egy kis darabka anyám fehér nyakából. Lenyeltem.

Az orvos azt mondta, a sós víz és a levegő jót tesz a pikkelysömörnek, ezért minden évben elmentünk a tengerre. Bulgária. Hétéves vagyok, anyám ölében fekszem, hosszú, kék szoknyája a combjára tapad. Mindig hosszú szoknyában járt, nyáron is hosszú ujjút viselt, hogy ne látsszanak a viaszfehér, vastag pörkök. A hátamat cirógatja, három ujjal, négygel, az egész kezével. Azt akarom, soha ne legyen vége. A hajam a szemembe lóg, az orrom viszket. Elképzelem, milyen jó lenne letörölni az izzadságcseppet a homlokomról, az orromat megvakarni, de félek, ha megmozdulok, abbahagyja. A tengert nézem, azon gondolkodom, vajon anyám is azt nézi-e. Ölében gumimatrac és kókuszos naptej illata keveredik. Néha a körmével is simogat. Bal vállamtól le a derekamig, majd vissza. Le-föl, ugyanabban a vonalban. Mint egy gép, egy megakadt tű a lemezjátzóban. Pisilnem kell, nem mozdulok. Anyám uja éget, súrolja a vállamat, a derekamat. Le-föl. Apám egyszer mesélt egy szoborról. Olyan sokan simogatták a lábát, hogy a bronz kifényesedett, lecsiszolódott, a lábujjai teljesen elkoptak. Elképzelem, ahogy anyám érintésétől a hátam kihorzosódik, szívárog a vér, a csontom elkopik. Lehet, anyám ezért nem szerette, ha hozzáértem. Félt, hogy ő is elfogy. Kicsit megmoccanok, csak épp, alig észrevehetően. Nagy levegőt veszek, anyám uja pár centivel arrébb csúszik, megáll, abbahagyja.

A fürdőszobába megyek, elzárom a csapot, beülök a kádba, a víz forró, éget, engedek hozzá egy kis hideget. A falat nézem, látszanak az ecsetnyomok. Vastag pemzivel festették, nem hengerrel. Tele van repedéssel. A festék több helyen ráfolyt a csempére, megszáradt, nem lehet leszedni. Reszelővel kéne megpróbálni, vagy vésővel. Anyám biztos kalapáccsal csinálná. Imádottnak kalapálni. A fürdőszobában álltunk apámmal, a konyhából kihallatszott, ahogy anyám a krumplisalátához vágta a hagymát, a kés hangosan verődött a nagy kerek fadeszkához. Egész délután nem szólt apámhoz, mert harcsa helyett pontyot vett. Apám kibontotta a zacskót, a hal kiugrott a kezéből, egyenesen a kád melletti vécébe, csattogtatta a farokuszonyát. Na, látod, mondtam, hogy ezt válasszuk, fordult felém apám. Eszembe jutott az a délután, amikor a Skála metróban álltunk a vécésészék előtt, és ők azon veszekedtek, hogy mély vagy lapos öblítésűt vegyenek. Apám nyert, inkább legyen bűdös, mint hogy felcsapódjon, mondta. A deszkát és a kést feltettem a mosógép tetejére, apám kiemelte a halat a vécéből, lemosta a csapnál, megpróbálta levágni a fejét. Tíz perccel később apám véres arccal, a mosógépnek támaszkodva sírt. Nem tudom megtenni, hajtogatta. Anyám bejött, konyharuhával megfogta a halat, egyet ütött a kalapáccsal.

A kádban fekszem, kezemet széttárom, felfelé meredek a plafonra, dúdolgotok, mint Ofélia John Everett Millais festményén. Nem tudom beazonosítani, honnan jön a sercegés. Talán a szomszédból. Vagy a konvektorral van baj. Mintha valami kotorászna. A fekete foltot először távolról veszem észre. Lassan közeledik. Odanézek, eltűnik. A kád peremén bukkan fel újra, fényes a páncélja. Néha megáll, az első két csápját összeérinti. Rámászik a kezemre, le akarom söpörni, de nem tudok megmozdulni. Vékony lábaival araszol, az arcomon érzem, csápjáival a számat szurkálja. Kinyitom a szemem, a bogár eltűnt, a víz langyos.

Kihúszom a dugót, a víz lassan folyik, majd megáll. A lefolyóhoz nyúlok, nincs ott semmi, csak néhány hajszál. Két ujjal húszom felfelé, nem csak néhány, egyre több, nehezen jönnek, mintha alulról valaki kapaszkodna, két kézzel ráncigálom anyám vörös hajszálait, sötét bog, húszom felfelé, öklendezem, a víz megindul lefelé. A tenyéryni koszos hajcsomót a kád szélére teszem, szőrös madárpók a fehér zománcon.

Kijövök a kádból, elfelejtettem kiszedni a táskából a törülközőt, meztelenül az előszobába sietek, a vízcseppek a padlóra csöpögnek, kint már teljesen sötét van. Pizsamát húszok. A gyomrom korog, fürdés után mindig éhes vagyok. A hűtőszekrény üres. Akkor sem volt benne sok minden, amikor még itt laktam. Egy doboz margarin, gulyáskrém, egy flakon majonéz. Néha tojás, esetleg kolbász. Beleharaptam, az ujjamra vékony csíkban majonézt nyomtam. Sokszor ez volt a vacsora meg az ebéd is. Rendelhetnék, de nincs kedvem telefonálni, helyette teát iszom.

A te anyukád mindig ilyen szomorú, kérdezte az egyik osztálytársam, miután kilőttük magunkat az úrbe, és kényelmesen elhelyezkedtünk a rakéta tetején. Nem szomorú, válaszoltam, csak szeret olvasni. A játszótér szélén kis csoportban beszélgettek az anyukák, az én anyám messze tőlük egyedül ült a padon. Sosem mosolyog, mondta az osztálytársam. De szokott, csak ritkán, válaszoltam, és lekapartam egy kis piros zománccdarabot a vascsőről. Az én anyukám sokat mosolyog, és nagyon vicces, folytatta. Rőfögni is tud. Az tök jó, válaszoltam, és néztem, ahogy beleharap az uzsonnáról megmaradt mézes kenyérbe. A te anyukád szokott néha rőfögni, kérdezte. Nem szokott. És táncolni? Ráztam a fejem. És szokott nevetni, amikor olvas? Úgy tettem, mintha nem hallanám. Szokott nevetni, amikor olvas, kérdezte hangosabban. Legszívesebben lelöktem volna a rakétáról. Komoly könyveket olvas, mondtam, és lemásztam. Elfutottam. A hasamban tompa nyomást éreztem, a torkom kiszáradt, kapkodtam a levegőt. Egy bokor mögé bújtam, próbáltam felidézni anyám nevetését, de csak apám jutott eszembe, ahogy mély hangon hahotázik. Apró darabokra törtem egy vékony faágat.

Elhatároztam, figyelni fogom. Volt egy titkos naplóm, Tom és Jerry matrica az elején, hozzá lakat, kulcs, ebbe írtam, ha anyám nevetett. Emlékszem az első bejegyzésre. „Bogi ma azt mondta, hogy már nem én vagyok a legjobb barátnője, hanem a Hanna. Utálok a Hannát. Suli után anyával elmentünk a Flóriánba. Fel akart vidítani, ezért elkezdett hülyéskedni, és csúszkált a padlón. Azt csinálta, mintha gördeszkázna, de csak úgy, hogy a gördeszka nélkül. De aztán elcsúszott és elesett. Azt hittem, mérges lesz, de nevetett.”

Tudom már, mi szeretnék lenni, ha nagy leszek, mondom anyámnak, miután elindulunk hazafelé az iskolából. Valami új? Bólogatok. Akkor nem állatorvos. Úrhajós? Nem fogod kitalálni, mondom, és közben egyet-kettőt szökdécslek. Szabad a gazda, mondja egy idő után. Szent. Hogy mi? Szent szeretnék lenni. Anyám hirtelen megáll. De miért akarsz szent lenni? Szeretném megkapni a stigmákat, de Imre atya azt mondta, azt csak a szentek kapják. Tényleg, kérdez vissza anyám, és felhúzza a szemöldökét. Igen, Imre atya ezt mondta. És miért szeretnéd megkapni? Csak úgy, felelem, és belerúgok az avarba. Nem akarom elmondani, hogy miatta van az egész. Megegyeztem az Istennel. Én megkapom a stigmákat, anyám pedig cserébe boldog lesz. És hogyan szeretnél szent lenni?

Hát azt gondoltam, minden nap imádkozom, felelem. Jó terv. Na, gyere, te Magyarországi Szent Fruzsina.

Anyám hálószobája előtt állok, kezem a kilincsen. Lenyomom, de meggondolom magam, inkább a saját szobámba megyek. Megágyazok, felkapcsolom a földgömböt, könyvet veszek elő. Háromszor olvasom el ugyanazt a bekezdést, a telefonomat nézem, több üzenet, jelentkeznek. Minden ok, ennyit frok, kikapcsolom. Imádkozni kellene, a miatyánk menne, mégsem tudom elkezdni, inkább hallgatok. Becsukom a szemem, nem azért, hogy aludjak, csak jólesik. Egy évvel ezelőtt felmentem anyámhoz. A lakás tele volt üres kólásflakonokkal. A földön széthányva nagy halmokban ruhák, könyvek, használt papír zsebkendők, gyógyszeres dobozok. Xanax és mindenféle ismeretlen. Egy festőállvány ráborulva az ágyra, régi családi fényképek, dédanyám hokedlin ül, törött üveg, talán váza lehetett. Dobozok a szoba közepén, az asztalon üres arckrémes tégelyek. Ne nézz körül. Nem zavar, legyintettem. A képeket néztem. Az ajtók és a szekrények fölött is lógtak, a kamrában és a fürdőszobában is. Egymás felett, még a vécében is. Nem volt olyan hely, ahol kilátszott a fal. Nem volt gyűjtő, de az évek során sok képet kapott művészekről, akikkel dolgozott. Felismered?, mutatott rá egy közepes méretű festményre. Ráztam a fejem. Itt születél, mondta. Tudtam, megint apámról szeretne beszélni. Nem akartam hallani. Egyáltalán nem akartam, hogy beszéljen, hogy panaszkodjon, hogy olyanokat mondjon, szétróban a feje, hogy álmában megölte apámat, hogy úgy érzi, mintha késsel hasítaná a bőrét. Nem akartam látni, ahogy véresre kaparja a kezét, és hajszálanként tépkedi a haját.

Egy hét múlva felhívott, és lediktálta a meggyes pite receptjét. Ez volt a kedvencem. Szerettem nézni, ahogy a meggy belesüpped és eltűnik a tésztában. Felmenjek ma, kérdeztem. Rendetlenség van, gyere inkább vasárnap. Jól vagy? Persze, jól, válaszolta. Vasárnap erősen fúj a szél. Csöngettem, nem nyitott ajtót. Biztos leszaladt a kisboltba, gondoltam. Bár már egy ideje elköltöztem, a kulcsom még megvolt. A lakásban rend volt és hipószag. A levegő vibrált, a lombok közül beszűrődő fénycsóvák gyorsan változtatták a helyüket. A könyvek a helyükön, a ruhák elpakolva, a vázában virág. A gyomrom összeszorult. A festmények, nyomatok becsomagolva sorakoztak egymás mellett. A csupasz falból mindenhol szögek álltak ki. Körbejártam a lakást, utoljára anyám szobáját nyitottam ki.

Most is a szögeket nézem. Rövidebbek, hosszabbak, vékonyak, vastagabbak, néhány tipli, csavarok. Sercegés, kaparászás. Fénylő, fekete pontok, fenyegető csápok nőnek ki az üres falból, felém jönnek, a mellkasomra telepednek, alig kapok levegőt. Egyre többen vannak, fekete bogarak, átrágják magukat a bőrömon, apró túsúrák, elnyeli őket a testem, eltűnnek, mint a meggydarabok a tésztában. Kiver a víz, viszket mindenem, kipattanok az ágyból. Felkapcsolom a villanyokat, hogy mindenhol világos legyen. Csak anyám szobája marad sötét, azt nem nyitom ki. Visszamegyek, kibontom az egyik kisméretű becsomagolt festményt. Felakasztom az ágyam fölé, egy másikat az asztal fölé. Miközben egymás után tűnnek el a szögek, arra gondolok, mi történt volna, ha tényleg minden nap imádkozom, és megkapom a stigmákat.